

Kommunstyrelsekontoret

Handläggare Susanna Grege
Titel: samhällsbyggnadsjurist
E-post: susanna.grege@norrtalje.se

Till Kommunstyrelsens arbetsutskott

Revidering av ordningsföreskrifter

Passiv pengainsamling

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår:
Kommunstyrelsen föreslår:

Kommunfullmäktige beslutar:

1. Anta ny bestämmelse i 12 § kommunala ordningsföreskrifter om tillståndsplikt för passiv pengainsamling, se bilaga 1.
2. Anmäla ändringen till Länsstyrelsen i Stockholms län.
3. Ändringen ska träda i kraft den 1 mars 2022.

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

I de lokala ordningsföreskrifterna för Norrtälje kommun finns bestämmelser om hur den allmänna ordningen på offentlig plats ska upprätthållas. Ordningsföreskrifterna bör kompletteras med en bestämmelse om tillståndsplikt för passiv pengainsamling (tiggeri) utanför butiker, bankomater, återvinningsstationer och andra ställen där många människor rör sig.

Bakgrund

Passiv pengainsamling (tiggeri) riskerar att permanenta fattigdom och utsatthet. För att förhindra utanförskap är det viktigt att människor skaffar sig en egen försörjning som är långsiktigt hållbar. Tiggeriet förbjöds i Sverige för länge sedan men förbudet togs bort eftersom det inte längre ansågs behövas. Det senaste decenniet har dock nya grupper av människor börjat ägna sig åt passiv pengainsamling.

Tiggeriet påverkar stadsbilden och för en del invånare upplevs det som en otrygghetsfaktor utanför butiker, bankomater och restauranger. Det finns också de invånare som drar sig för att åka till återvinningsstationer eftersom de känner obehag inför tiggandet och närgångna personer.

Koppling till gällande styrdokument

Enligt trygghetspolicyn ska Norrtälje vara en trygg och säker kommun – i både vardag och kris. Kommunen har en övergripande strategi om att stärka tryggheten på gator och torg. Det satsas på trygghetsrelaterade och brottsförebyggande insatser. Aktuellt förslag ligger i linje med detta eftersom det har som syfte att öka tryggheten och säkerheten.

Lagkrav

Enligt ordningslagens (1993:1617) 3 kap. 8§ får en kommun meddela de ytterligare föreskrifter för kommunen eller del av denna som behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats.

Samberedning

Juridikenheten har berett ärendet tillsammans med Trygghets- och säkerhetskontoret och äldreombudsmannen.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsekontoret har, på uppdrag av kommunens ledning, gått igenom förutsättningarna för att i kommunens lokala ordningsföreskrifter införa ett krav på tillstånd för passiv pengainsamling i vissa områden där allmänheten vistas.

En kommun får meddela de föreskrifter som behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. Enligt 1 kap. 2 § ordningslagen är en offentlig plats bland annat allmänna vägar samt gator, torg och andra platser som i detaljplanen redovisas som allmän plats och som har upplåtits för sitt ändamål. Kommunen får vidare bestämma att anläggningar för lek, idrott, camping och friluftsliv, badplatser, järnvägsområden, begravningsplatser eller andra sådana områden ska jämföras med offentlig plats, under förutsättning att områdena är tillgängliga för allmänheten.

En bedömning ska göras av om det behövs en föreskrift för att upprätthålla den allmänna ordningen. Det bör vägas in i bedömningen om bestämmelsen är proportionerligt i förhållande till situationen och de eventuella problem med ordningsstörningar som kan uppstå. Ju mer avgränsat ordningsföreskriftens område är, desto mer ingripande tillåts föreskriften vara. Föreskriften måste ha ett sakligt innehåll och vara möjlig att förstå och tillämpa.

En handfull personer har varje dag de senaste åren ägnat sig åt passiv pengainsamling på Norrtäljes gator och torg. Några sitter vid matvaruaffärer och andra ägnar sig åt att samla in återvinningsavfall. Under Coronapandemin har omfattningen av tiggeriet avtagit men när restriktionerna börjar lätta finns det en risk för att verksamheten åter ökar i omfattning.

Vi kan konstatera att det finns ett behov av en reglering för att ordningen och säkerheten ska bibehållas på offentlig plats i Norrtälje. En tillståndsplikt innebär att polisen kan ingripa när en person saknar tillstånd. Det har länge saknats ett sådant verktyg. Kommunstyrelsekontorets förslag är därför att införa tillståndsplikt för insamling av pengar på följande platser i Norrtälje kommun, se kartor i bilaga 2-9.

Norrtälje stad, stadskärnan.
Norrtäljeporten
Flygfältets handelsområde
Knutby torg
Rimbo
Hallstavik

På de här platserna vistas många personer varje dag på grund av den affärsverksamhet som bedrivs där. Det är viktigt att öka tryggheten för invånare och besökare i stadsrummet och tiggeriet kan uppfattas som en störning av delar av befolkningen.

Tillståndet innebär att kommunen/polisen får överblick över vilka personer som försörjer sig på det här sättet och verksamheten kan också spridas ut till olika platser. Kommunstyrelsekontoret bedömer att det inte är oproportionerligt att införa tillståndsplikt på vissa offentliga platser. Den som ägnar sig åt passiv pengainsamling utan tillstånd riskerar penningböter.

Ändringarna ska omedelbart anmälas till länsstyrelsen enligt ordningslagen. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2022.

Konsekvensanalys/riskanalys

Coronapandemin har dämpat verksamheten med passiv pengainsamling men för att förebygga de ordningsstörningar som kan uppkomma när restriktionerna upphör bör regleringen genomföras.

Barnkonsekvensanalys

Det förekommer mycket sällan att barn sysslar med passiv pengainsamling i Norrtälje kommun. Om barn skulle påträffas i de här sammanhangen görs en orosanmälan till socialtjänsten. Alla åtgärder som påverkar och minskar tiggeriet minskar också riskerna för barn och unga.

Ekonomisk analys

Ändring av lokala ordningsföreskrifter medför inga kostnader för kommunen. Om avsedd effekt uppnås kan näringsidkare och handlare påverkas positivt när kunder inte längre undviker att gå in i butiker på grund av tiggeriet.

Äldre- och tillgänglighetsanalys

De flesta personer som ägnar sig åt passiv pengainsamling kommer från andra europeiska länder men andelen äldre hemlösa i Norrtälje har ökat de senaste åren. För närvarande finns det ett antal personer som är i akut behov av boende. Det kan tänkas att de finns individer i den gruppen som ägnar sig åt passiv pengainsamling.

Bland Norrtäljes pensionärer finns ett visst stöd för att försöka begränsa tiggeriet eftersom det upplevs som störande och innebär en otrygghetsfaktor men det finns också äldre som anser att frågan bör hanteras på annat sätt.

Tidplaner

Beslut på första sammanträdet 2022 i kommunstyrelsens arbetsutskott, kommunstyrelsen och sedan kommunfullmäktige. Ändringarna beräknas gälla från den 1 mars 2022.

Anette Madsen
Kommundirektör
Kommunstyrelsen

Joakim Appelquist
Stabs- och planeringschef
Kommunstyrelsekontoret

Bilagor

1. Reviderade lokala ordningsföreskrifter
- 2-9. Kartor

Beslut skickas till

Kommundirektör
Stabs- och planeringschef
Juridikenheten
Tekniska direktören
Trygg i Norrtälje
Äldreombudsmannen
Författningssamlingen
Länsstyrelsen i Stockholms län